

Waloryzacja
przyrodnicza obszaru
przedsięwzięcia
polegającego na
**wydobywaniu i
przeróbce porfiru ze
złoża Gorce**

Agata Brzezińska Via Naturae

Wrocław, listopad 2014

AUTOR PROJEKTU

Usługi konsultingowe i geologiczne Marek Kancler

al. Kasztanowa 18/20/112 53-125 Wrocław,

WYKONAWCA

AGATA BRZEZIŃSKA VIA NATURAE

Ul. Włodkowica 5/5, 50-072 Wrocław

AUTORZY

PIOTR WASIAK (*zwierzęta, gatunki roślin*)

KRZYSZTOF ŚWIERKOSZ (*siedliska przyrodnicze i gatunki roślin*)

Spis treści

Metodyka	5
Siedliska przyrodnicze.....	5
6510 – Nizinne i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie.....	5
(<i>Arrhenatherion elatioris</i>).....	5
91E0 – Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> ,.....	8
<i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródliskowe).....	8
Gatunki roślin i zwierząt objęte ochroną	11
Gółka długoostrogowa <i>Gymnadenia conopsea</i>	11
Kruszczyk szerokolistny <i>Epipactis helleborine</i>	11
Storczyk [Kukułka] szerokolistny <i>Dactylorhiza majalis</i>	12
Listera jajowata <i>Listera ovata</i>	12
Dziewięciśł bezłodygowy <i>Carlina acaulis</i>	13
Naparstnica zwyczajna <i>Digitalis grandiflora</i>	14
Pierwiosnka wyniosła <i>Primula elatior</i>	14
Przytulia szorstkoowockowa <i>Galium pumilum</i>	14
Gruszyca mniejsza <i>Pyrola minor</i>	15
Widłoząb miotłowy <i>Dicranum scoparium</i>	15
Fałdownik nastroszony <i>Rhytidiadelphus triquetrus</i>	16
Konwalia majowa <i>Convallaria majalis</i>	16
Kalina koralowa <i>Viburnum opulus</i>	17
Możliwość oddziaływania przedsięwzięcia na chronione gatunki roślin i siedliska przyrodnicze.....	18
Chronione gatunki zwierząt	19
Modraszek nausitous <i>Maculinea nausithous</i> (1061)	19
Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i> (1060)	20
Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> (1166).....	21
Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i> (1188).....	22
Ropucha zielona <i>Bufo viridis</i>	23
Ropucha paskówka <i>Bufo calamita</i>	24
Jaszczurka zwinka <i>Lacerta agilis</i>	25
Bocian biały <i>Ciconia ciconia</i> (A031).....	26
Bocian czarny <i>Ciconia nigra</i> (A030)	27
Kania ruda <i>Milvus milvus</i> (A074).....	28

Derkacz <i>Crex crex</i> (A122)	29
Dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i> (A234)	30
Lerka <i>Lullula arborea</i> (A246)	31
Jarzębatka <i>Sylvia nisoria</i> (A307)	32
Gąsiorek <i>Lanius collurio</i> (A338)	33
Gryziel tapetnik <i>Atypus piceus</i>	34
Krogulec <i>Accipiter nisus</i>	34
Sieweczka rzeczka <i>Charadrius dubius</i>	34
Kszyk <i>Gallinago gallinago</i>	34
Dzięcioł zielony <i>Picus viridis</i>	34
Strumieniówka <i>Locustella fluviatilis</i>	34
Świerszczak <i>Locustella naevia</i>	34
Świergotek łąkowy <i>Anthus pratensis</i>	34
Ślimak winniczek <i>Helix pomatia</i>	35
Traszka zwyczajna <i>Lissotriton vulgaris</i>	35
Traszka górską <i>Ichthyosaura alpestris</i>	35
Ropucha szara <i>Bufo bufo</i>	35
Żaba wodna <i>Pelophylax esculentus</i>	35
Padalec zwyczajny <i>Anguis fragilis</i>	35
Obszary chronione znajdujące się w pośrednim lub bezpośrednim zasięgu oddziaływania przedsięwzięcia	35
SOO Sudety Wałbrzysko Kamiennogórskie PLB020010	35
SOO Góry Kamienne PLH020038	36
Podsumowanie	38

Metodyka

W niniejszym opracowaniu wykorzystano wyniki własnych badań niepublikowanych zespołu z lat 2005-2012 oraz dane dostępne z opracowań niepublikowanych. Nie prowadzono szczegółowej inwentaryzacji przyrodniczej w roku 2014, która pozwoliłaby na zaktualizowanie posiadanych danych pod względem liczebności poszczególnych populacji i obecności gatunków nie zanotowanych w poprzednich okresach badawczych, ewentualnie wykluczenie występowania części stwierdzonych dawniej gatunków. Rozmieszczenie i stan zachowania siedlisk przyrodniczych określono w trakcie wizji terenowej z dnia 11 listopada 2014.

Siedliska przyrodnicze

6510 – Nizinne i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie

(*Arrhenatherion elatioris*)

Krótką charakterystyka ekologiczna

W tym typie siedliska utrzymane są niemal wszystkie użytkowane kośnie, nie podsiewane mieszkami traw łąki świeże i umiarkowanie świeże oraz zalewowe występujące na polskim niżu i w niższych partiach gór. Mimo częstego występowania rzadko już spotykamy tu postaci dobrze wykształcone i bogate gatunkowo. W dolinach rzecznych występują zarówno w miejscach regularnie zalewanych, na madach piaszczystych i innych ubogich utworach (z masowym udziałem *Alopecuru pratensis*), jak i na innych podłożach, na siedliskach świeżych oraz umiarkowanie wilgotnych, w miejscach użytkowanych tradycyjnie jako łąki dwukośne. O ile pierwsza z tych form jest typowa niemal wyłącznie dla rozległych dolin rzecznych, druga należy do częstych w całym kraju i nie jest związana ściśle z układami typowymi dla doliny rzecznej.

Występowanie w Polsce

Siedlisko pospolite w całym kraju, choć stopniowo traci stanowiska, zmniejsza się jego powierzchnia i zubaża skład gatunkowy.

Występowanie w granicach badanego obszaru

Na badanym terenie oraz w jego otoczeniu najczęściej występującym typem siedliska przyrodniczego są podgórskie i nizinne łąki świeże użytkowane ekstensywnie (siedlisko 6510), wykształcone w różnych formach i w różnych stanach zachowania.

Fot. 1. Podgórskie i nizinne łąki użytkowane ekstensywnie we wschodniej części badanego obszaru zachowane w stanie złym. Fot. K. Świerkosz 11.11.2014.

Łąki rozwijające się w obrębie projektowanego obszaru górniczego są w większości zachowane w stanie złym. W ich składzie gatunkowym występują *Arrhenatherum elatius*, *Knautia arvensis*, *Leucanthemum vulgare*, *Veronica chamaedrys*, *Vicia sepium*, *Galium mollugo*, *Ranunculus acris*, *Veronica chamaedrys*, *Hypericum perforatum*, *Dactylis glomerata*, *Agrostis capillaris*, *Festuca rubra*, *Senecio jacobaea*, *Achillea millefolium*, co jednoznacznie identyfikuje przynależność do typu siedliska. Zauważalny jest znaczący udział gatunków umiarkowanie ciepłolubnych (*Pimpinella saxifraga*, *Fragaria vesca*, *Campanula rotundifolia*). O degeneracji tych pól wskutek braku koszenia i rozwoju wojłoku świadczy natomiast liczba obecność gatunków nitrofilnych i ekspansywnych, takich jak *Tanacetum vulgare*, *Calamagrostis epigeios*, *Anthriscus sylvestris*, *Cirsium arvense*, *Vicia angustifolia*; oraz krzewów i siewek drzew (*Crataegus monogyna*, *Rosa canina*, *Betula pendula*, *Salix caprea*, *Quercus petraea* i inne)

Fot. 2. Podgórskie i nizinne łąki użytkowane ekstensywnie we wschodniej części badanego obszaru zachowane w stanie właściwym z licznym występowaniem *Dactylorhiza majalis*, *Primula elatior* i *Rhytidiadelphus squarrosus*. Fot. K. Świerkosz 11.11.2014.

Znacznie lepiej zachowane są łąki świeże znajdujące się poza obszarem górniczym – w granicach projektowanego przedsięwzięcia oraz przewidywanej granicy jego oddziaływania. Poza wcześniej wymienionymi gatunkami typowymi rosną tutaj także *Hypericum maculatum*, *Potentilla erecta*, *Polygonum bistorta*, *Angelica sylvestris*, *Alchemilla pastoralis*, *Plantago lanceolata*, *Trifolium pratense*, *Leontodon hispidus*, *Rumex acetosa*. Tu także, szczególnie w sąsiedztwie cieku płynącego równolegle do linii kolejowej występują gatunki chronione związane z wilgotniejszymi postaciami łąk świeżych, jak *Dactylorhiza majalis* (do 100 osobników) lub *Primula elatior* (masowo). Na łąkach świeżych znajdują się liczne stanowiska objętego ochroną częściową mchu – *Rhytidiadelphus squarrosus*. Część łąk o najwyższym stopniu uwilgotnienia znajdujących się nad ciekiem w północnej części terenu można zidentyfikować z łąkami wilgotnymi ze związku *Calthion*. Tu również występują oba wyżej wymienione gatunki objęte ochroną.

Zagrożenia

Część płatów siedliska może zostać zniszczona wskutek realizacji przedsięwzięcia. Skala tych zniszczeń zależy od planowanej zajętości terenu. O ile łąki w części szczytowej zachowane są w większości w stanie złym i ich ewentualne zniszczenie nie będzie miało wpływu na różnorodność obszaru, o tyle bogate gatunkowo łąki na północnej granicy terenu powinny zostać zachowane. Siedlisko w całym zasięgu może być narażone na wpływy pośrednie związane z hałasem, zapyleniem, transportem i składowaniem kopaliny.

91E0 – Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*,

***Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe)**

Krótką charakterystyka ekologiczna

W Polsce ten typ siedlisk obejmuje dwa, silnie różniące się pomiędzy sobą podtypy. Pierwszy z nich należy do zanikających na terenie naszego kraju, znany jest z niewielu fragmentów i nawet w dolinie Odry na całej jej długości występuje tylko kilka większych fragmentów tego typu siedliska (Świerkosz 2002).

Pierwszym są wierzbowo-topolowe lasy łęgowe w dolinach wielkich rzek, zaliczane do związku *Salicion albae*. Siedliska wilgotnego lasu łégowego zalewane są corocznie (L1w2) lub kilka razy w roku (L1w3), związane są najczęściej z tarasami rzecznyymi większych rzek. Dla trwałego utrzymywania się w krajobrazie wymagają 30 dni zalewu w roku, co z uwagi na regulacje koryt rzecznych i permanentne obniżanie się poziomu dna na odcinkach skanalizowanych lub podzielonych stopniami wodnymi jest coraz trudniejsze do uzyskania. Drugim są łęgowe lasy olchowe i olchowo-jesionowe związane z długo utrzymującymi się zalewami i jednocześnie niewielkimi zabagnieniami terenu. Zajmują tereny o powolnym przepływie wód – płaskie dna dolin wolno płynących mniejszych rzek i strumieni oraz brzeżne partie dolin większych rzek. Spotykamy je także w miejscach wysięku i dopływu wód z wyżej położonych terenów, na tarasach przyjeziornych, przy źródliskach oraz na obrzeżach dolin. W typologii leśnej należą tu siedliska olsu jesionowego, zalewane corocznie na wiosnę (OIJ2) i siedliska zalewane i podtapiane (wody utrzymujące się dłuższy czas w ciągu roku) (OIJ3) a czasem także lasu wilgotnego (LW). Drzewostan olszowy z udziałem jesionu, wiązów, klonu rzadziej brzozy omszonej. W II piętrze, o zwarcu ok.20% występują grab i czeremcha zwyczajna. Podrost stanowią gatunki drzewostanu, a podszyt czeremcha, leszczyna, trzmielina, jarzębina i kruszyna.

Występowanie w Polsce

Na terenie RDLP we Wrocławiu odnaleziono poprzez analizę taksacji leśnych oraz

bezpośrednie kartowania terenowe około 8800 ha tego typu siedliska (dane npbl. RDLP), z czego zdecydowana większość przypada na pospolitszy znacznie podtyp lasów olchowych i olchowo-jesionowych. Lęgi wierzbowo-topolowe znane są niemal wyłącznie z doliny Odry oraz innych dużych rzek.

Występowanie w granicach badanego obszaru

Siedlisko zajmuje niewielką powierzchnię na zachód od terenu planowanego przedsięwzięcia w postaci wąskiego pasa zadrzewień olchowych nad ciekim.

Zagrożenia

Siedlisko nie jest zagrożone bezpośrednim wpływem przedsięwzięcia, jednak może być narażone na wpływy pośrednie związane z hałasem, zapyleniem i wzrostem ruchu samochodowego na drodze przy której się rozwija.

Inne zbiorowiska roślinne nie objęte ochroną

W szczytowej partii wzgórza, nad kamieniołomem występuje acydofilna murawa ciepłolubna z dominacją *Agrostis capillaris* oraz udziałem *Thymus pulegioides*, *Hieracium pilosella*, *Polytrichum piliferum* i innych. Mimo, że jest ona pochodzenia antropogenicznego (rozwinęła się na silnie szkieletowym podłożu pozostałym po zdartej glebie) jest ona siedliskiem dużej populacji (prawdopodobnie nawet kilkaset osobników) chronionego *Carlina acaulis*. W suchej łące na południowym stoku znane były stanowiska ściśle chronionego storczyka – *Gymnadenia conopsea*.

Znajdujące się na terenie obszaru górniczego zagajniki nie posiadają własnej charakterystyki fitosocjologicznej. Drzewostan składa się z pojedynczych drzew *Picea abies*, *Acer pseudoplatanus*, *Acer platanoides* i *Betula pendula*. Wyjątkiem jest młody zagajnik przywschodniej granicy obszaru górniczego składający się z młodych nasadzeń *Larix decidua*. Runo zadrzewień często składa się z gatunków łąkowych lub nitrofilnych, spośród gatunków leśnych spotykamy tu pospolite gatunki acido- i mezofilne jak *Vaccinium myrtillus*, *Oxalis acetosella*, *Deschampsia flexuosa*, *Dryopteris filix mas*, *Rubus idaeus*, *Hieracium sabaudum*, *Poa nemoralis*, *Mycelis muralis*, *Rubus hirtus* agg., *Ajuga reptans*, *Athyrium filix-femina* i *Sambucus racemosa*. Występują tu jednak także gatunki objęte ochroną – na SW od obecnego kamieniołomu są to *Digitalis grandiflora*, *Pyrola minor* (a także *Convallaria majalis* i *Viburnum opulus*), na wschód zaś: *Carlina acaulis* i *Galium pumilum*.

Fot. 3. Widok ogólny na wschodnią część badanego obszaru z łąkami i zagajnikami. Fot. K. Świerkosz. 11.11.2014.

Na zachód od obszaru górniczego, przy drodze prowadzącej do Gorc i nad ciekim będącym dopływem Leska znajdują się niewielkie płaty turzycowisk ze związku *Magnocaricion* (nie chronione) oraz łągi olchowe (reprezentujące siedlisko 91E0), które są w skali lokalnej ważnym siedliskiem płazów i bezkręgowców.

Dużą część w centralnej partii obszaru górniczego zajmują zbiorowiska roślinności synantropijnej porastające hałdy, gruzowiska oraz ściany skalne nieużytkowanej części kamieniołomu. Prawdopodobnie należą one do zespołu *Poetum compressae-humilis*, często rozwijającego się na takich stanowiskach.

Gatunki roślin i zwierząt objęte ochroną

Chronione gatunki roślin

Do chwili obecnej z terenu objętego opracowaniem podawanych było w różnych źródłach niepublikowanych (część potwierdzono w trakcie wizji terenowej) 11 gatunków roślin objętych ochroną ścisłą lub częściową, oraz dwa wyłączone z listy gatunków chronionych w październiku 2014 r.

Gółka długoostrogowa *Gymnadenia conopsea*

Status ochronny

Ochrona ścisła wg Rozporządzenia MŚ z dnia 16 października 2014 (na mapie *Gco*)

Występowanie w Polsce

Gatunek typowo górski, dość często występuje w niektórych partiach Karpat i Sudetów, jednak z uwagi na przekształcenia łąk i muraw (zanik tradycyjnych form wypasu, zarastanie i intensyfikacja zagospodarowania) w niektórych miejscach coraz rzadziej. Na niżu – mimo że jego zasięg obejmuje cały kraj – bardzo rzadko. Jest to gatunek światłolubny, który znosi jednak umiarkowane zacienienie. Optymalnym siedliskiem są murawy i łąki górskie, szczególnie na podłożach żyznych, z udziałem węglanu wapnia. W niższych partiach spotykany także w zaroślach, świetlistych dąbrowach i ciepłolubnych grądach oraz na murawach kserotermicznych.

Występowanie na badanym terenie

Znana z dwóch stanowisk. Pojedynczo notowana na suchych murawach i łąkach na SW od istniejącego kamieniołomu, Do 20 kwitnących okazów obserwowano w wilgotnych murawach z borówką brusznicą na skraju lasu na NE od obszaru górniczego.

Kruszczyk szerokolistny *Epipactis helleborine*

Status ochronny

Ochrona ścisła wg Rozporządzenia MŚ z dnia 5 stycznia 2012, częściowa wg Rozporządzeniu MŚ z dnia 16 października 2014 (na mapie *Ehe*)

Występowanie w Polsce

Jeden z szerzej rozpowszechnionych w Polsce storczyków, związany z żyznymi lasami liściastymi różnych typów. Występuje w wilgotnych łęgach wiązowo-jesionowych, lasach grądowych oraz żyznych buczynach, szczególnie często na podłożach węglanowych, gdzie jest gatunkiem diagnostycznym dla ciepłolubnych buczyn storczykowych. Rzadziej występuje w siedliskach zaroślowych i lasach wtórnych, zarówno liściastych jak i mieszanych.

Występowanie na badanym terenie

Znany z obszaru planowanej hałdy na północ od torów kolejowych. Wielkość populacji nie możliwa do określenia, prawdopodobnie co najmniej 20 okazów.

Storczyk [Kukułka] szerokolistny *Dactylorhiza majalis*

Status ochronny

Ochrona ścisła wg Rozporządzenia MŚ z dnia 5 stycznia 2012, częściowa wg Rozporządzeniu MŚ z dnia 16 października 2014 (na mapie *Dma*)

Występowanie w Polsce

Gatunek do niedawna w Polsce pospolity, obecnie szybko traci stanowiska wskutek melioracji i zaorywania łąk oraz zajmowania jego siedlisk pod zabudowę. Typowy dla wilgotnych łąk ze związku *Calthion* oraz wapieniolubnych turzycowick (*Caricetum davalianae*), gdzie najczęściej występuje w populacjach od kilku do kilku tysięcy osobników.

Występowanie na terenie oddziaływania przedsięwzięcia

Notowany niegdyś w licznych populacjach (do 100 osobników) na wilgotnych łąkach w północnej części obszaru objętego projektowanym przedsięwzięciem. Pojedynczo występował także na łąkach nad Leskiem w południowej części badanego obszaru.

Listera jajowata *Listera ovata*

Status ochronny

Ochrona ścisła wg Rozporządzenia MŚ z dnia 5 stycznia 2012, częściowa wg Rozporządzeniu MŚ z dnia 16 października 2014 (na mapie *Lov*)

Występowanie w Polsce

Jeden z częstszych w Polsce storczyków, występuje w całym kraju, choć na terenie Polski wschodniej jest znacznie rzadszy. W górach (Tatry) sięga prawie po 1700 npm. Najchętniej rośnie na siedliskach umiarkowanie wilgotnych – w lasach łęgowych, zaroślach nad ciekami, na torfowiskach niskich i górskich wilgotnych łąkach, jednak spotkać można go także w żyznych lasach liściastych różnych typów a nawet w ciepłolubnych buczynach i na murawach kserotermicznych. Jako jedyny z polskich storczyków wkracza też na stanowiska zniekształcone wskutek antropopresji np. do zarośli przydrożnych i śródpolnych.

Występowanie na badanym terenie

co najmniej kilka okazów w drzewostanie brzozowym na hałdzie pokopalnianej na N od torów, razem z kruszczykiem szerokolistnym.

Dziewięciśli beżłodygowej *Carlina acaulis*

Status ochronny

Ochrona ścisła wg Rozporządzenia MŚ z dnia 5 stycznia 2012, częściowa wg Rozporządzeniu MŚ z dnia 16 października 2014 (na mapie *Cac*)

Występowanie w Polsce

Gatunek do niedawna w Polsce częsty, obecnie traci stanowiska wskutek zaorywania łąk oraz zajmowania siedlisk pod zabudowę oraz fizycznego usuwania z łąk i pastwisk. W Sudetach i na ich przedgórzu jeszcze często występujący na łąkach, murawach i na skrajach lasów oraz w zbiorowiskach zaroślowych.

Występowanie na terenie oddziaływania przedsięwzięcia

Liczna populacja (do kilkuset osobników) w szczytowej partii wzgórza bezpośrednio nad granicą kamieniołomu oraz około 20-50 osobników na łąkach i murawach na stoku. Pojedyncze stanowiska znane z zanikających łąk oraz zagajników za wschód od obszaru górniczego.

Fot. 4. Widok badanego obszaru w kierunku wschodnim. Na pierwszym planie murawa z *Agrostis vulgaris* i masowym występowaniem *Carlina acaulis*.

Naparstnica zwyczajna *Digitalis grandiflora*

Ochrona ścisła wg Rozporządzenia MŚ z dnia 5 stycznia 2012, częściowa wg Rozporządzeniu MŚ z dnia 16 października 2014 (na mapie *Dgr*)

Występowanie w Polsce

Gatunek związany z ciepłolubnymi lasami i zaroślami, rzadziej w murawach kserotermicznych i zbiorowiskach okrajkowych, głównie w południowej części kraju. Dość częsty w skali regionalnej choć lokalnie bardzo rzadki.

Występowanie na terenie oddziaływania przedsięwzięcia

Ok. 20-30 kwitnących os. w górnej części starego kamieniołomu, przy zachodniej granicy obszaru górniczego.

Pierwiosnka wyniosła *Primula elatior*

Status ochronny

Ochrona częściowa wg Rozporządzenia MŚ z dnia 16 października 2014 (na mapie *Pel*)

Występowanie w Polsce

Gatunek występuje często, a miejscami pospolicie w Sudetach i Karpatach od pietra pogórza aż po wyższe partie górskie. Na niżu bardzo rzadko i na rozproszonych stanowiskach. Najczęściej występuje w zbiorowiskach łąkowych – na łąkach wilgotnych i świeżych, w zbiorowiskach ziołoroślowych nad brzegami potoków, w zaroślach i lasach łęgowych, ale także w zagajnikach i zakrzewieniach śródpolnych. Preferuje siedliska umiarkowanie wilgotne i świeże, często zacienione.

Występowanie na badanym terenie

Występuje bardzo licznie, w skupieniach po kilkaset, do kilku tysięcy os. na podmokłych łąkach i w zaroślach na N i NW od złoża, oraz mniej licznie, ale na całej powierzchni w dolinie Lesku na S od złoża.

Przytulia szorstkoowockowa *Galium pumilum*

Status ochronny

Ochrona częściowa wg Rozporządzenia MŚ z dnia 16 października 2014 (na mapie *Gpu*)

Występowanie w Polsce

W Polsce gatunek z centrum występowania na terenie Dolnego Śląska, w pozostałych częściach kraju bardzo rzadki lub nie występuje w ogóle, dlatego ujęty został w Czerwonej Księdze gatunków zagrożonych wymarciem z kategorią LC (Last Concern). Występuje na

siedliskach z płytkim podłożem glebowym, w murawach bliźniczkowych, widnych i ciepłolubnych lasach dębowych, murawach naskalnych a nawet w zbiorowiskach szczelinowych paproci z zanokcicą północną.

Występowanie na badanym terenie

Dość licznie notowana na suchych murawach bliźniczkowych z dużym udziałem wrzосу i *Carlina acaulis* pod linią energetyczną wśród zalesień modrzewiowych w SE części badanego obszaru.

Gruszyca mniejsza *Pyrola minor*

Status ochronny

Ochrona częściowa wg Rozporządzenia MŚ z dnia 16 października 2014 (na mapie *Pmi*)

Występowanie w Polsce

Rozproszona na terenie całego kraju. Rośnie na stanowiskach suchych, na glebach piaszczystych lub silnie rumoszowych, stąd częsta jest zarówno w zbiorowiskach suchych borów sosnowych jak i we wtórnych zbiorowiskach zaroślowo-leśnych. W Sudetach występuje dość często w opuszczonych kamieniołomach, gdzie często tworzy populacje liczące setki osobników.

Występowanie na badanym terenie

notowana w zaroślach brzoźowo-osikowych nad kamieniołomem, razem z konwalią majową na SW od istniejącego wyrobiska.

Widłóżab miotłowy *Dicranum scoparium*

Status ochronny

Ochrona częściowa wg Rozporządzenia MŚ z dnia 16 października 2014 (na mapie *Disc*)

Występowanie w Polsce

Gatunek bardzo pospolity w Polsce, podobnie jak na całej półkuli północnej. Preferuje acydofilne zbiorowiska leśne z dominacją sosny oraz świerka, przez co jest stałym składnikiem zarówno naturalnych lasów iglastych jak i monokultur oraz nasadzeń iglastych w lasach gospodarczych. Występuje zarówno na niżu jak i w górach.

Występowanie na badanym terenie

Niewielka populacja (łącznie około 3-4 m²) występuje na dnie nieczynnego łomu przy wschodniej granicy terenu opracowania.

Fot. 5. Opuszczone wyrobisko ze stanowiskiem *Dicranum scoparium*.

Fałdownik nastroszony *Rhytidiadelphus triquetrus*

Ochrona częściowa wg Rozporządzenia MŚ z dnia 16 października 2014 (na mapie *Rhtr*).

Występowanie w Polsce

Gatunek bardzo pospolity w Polsce, podobnie jak na całej półkuli północnej. Preferuje zbiorowiska łąk i muraw na różnych podłożach geologicznych (od suchych po wilgotne), także często notowany w zbiorowiskach leśnych (np. w górskich borach świerkowych). Występuje zarówno na nizinach jak i w górach.

Występowanie na badanym terenie

Bardzo licznie na co najmniej 4 stanowiskach na łąkach na północ od obecnego wyrobiska, najliczniej na łąkach świeżych przy północno-wschodniej granicy opracowania.

Konwalia majowa *Convallaria majalis*

Status ochronny

Ochrona częściowa wg Rozporządzenia MŚ z dnia 5 stycznia 2012, nie ujęte w Rozporządzeniu MŚ z dnia 16 października 2014 (na mapie *Cma*)

Występowanie w Polsce

Gatunek pospolity w Polsce, w niektórych regionach występuje w populacjach liczących setki tysięcy osobników. Szczególnie preferuje ubogie lasy liściaste (grądy wysokie, kwaśne dąbrowy), jednak występuje także w innych typach zbiorowiska leśnych; rzadziej w zbiorowiskach zaroślowych. W górach rzadziej, prawdopodobnie kończy zasięg około 700-800 m n.p.m.

Występowanie na terenie oddziaływania przedsięwzięcia

Dwa zwarte płyty po kilka-kilkanaście m², w zaroślach brzoźowo-osikowych nad kamieniołomem razem z *Pyrola minor* na SW i w wilgotnym lasu czereśniowo-jaworowym z *Viburnum opulus* na NE.

Kalina koralowa *Viburnum opulus*

Status ochronny

Ochrona częściowa wg Rozporządzenia MŚ z dnia 5 stycznia 2012, nie ujęte w Rozporządzeniu MŚ z dnia 16 października 2014 (na mapie Vop)

Występowanie w Polsce

Gatunek pospolity w Polsce, na całym terenie poza wyższymi partiami górskimi. Jest gatunkiem wyróżniającym lasy łęgowe ze związku *Alno-Padion*, gdzie spotykana jest stale i z dużą częstotliwością, jednak występuje także jako składnik zbiorowisk zaroślowych w dolinach wielkich rzek, na żyznych podłożach z okresowo występującymi wodami gruntowymi. Stąd przechodzi często do zbiorowisk zaroślowych z klasy *Rhamno-Prunetea*, w których jest wskaźnikiem dojrzałych postaci zbiorowisk. Dość często pojawia się ponadto w lasach grądowych oraz świetlistych dąbrowach na podłożach umiarkowanie wilgotnych i żyznych. W acydofilnych zbiorowiskach leśnych i zaroślowych rzadka, jednak również możemy ją w nich spotkać.

Występowanie na terenie oddziaływania przedsięwzięcia

Pojedyncze krzewy w rozproszeniu na całym terenie, głównie w dolinach cieków, w zaroślach na skraju lasu, generalnie w miejscach wilgotniejszych i zacienionych.

Fot. 6. Widok ogólny istniejącego wyrobiska w centralnej części opracowania. Nad wyrobiskiem, w najwyższej części murawa z około 500 okazami *Carlina vulgaris*, na lewo (między krawędzią wyrobiska a zagajnikiem z mieszanym drzewostanem) murawy z *Gymnadenia conopsea*.

W sąsiedztwie badanego terenu, jednak poza granicami opracowania, znane są także wystąpienia kopytnika pospolitego *Asarum europaeum* (Aeu).

Możliwość oddziaływania przedsięwzięcia na chronione gatunki roślin i siedliska przyrodnicze

Wskutek braku aktualnych badań terenowych trudno dokładnie określić możliwy wpływ przedsięwzięcia na ten komponent środowiska przyrodniczego, jednak istnieje uzasadnione ryzyko, że prowadzenie przedsięwzięcia w aktualnych granicach może spowodować znaczące straty w populacjach gatunków objętych ochroną ścisłą lub częściową, lub spowodować znaczące pogorszenie stanu zachowania ich siedlisk. Mniejsze zagrożenie przewiduje się dla siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy 92/43/EEC, ponieważ duża część łąk świeżych na terenie projektowanego obszaru górniczego już obecnie znajduje się w złym

stanie zachowania. Cenne natomiast i dobrze zachowane są siedliska łąkowe wzdłuż północnej granicy przedsięwzięcia, stąd ewentualne plany zagospodarowania obszaru powinny zapewnić zachowanie tych siedlisk.

Chronione gatunki zwierząt

Gatunki zwierząt z Załącznika II Dyrektywy 92/43/EEC

Modraszek nausitous *Maculinea nausithous* (1061)

Pozycja systematyczna

Rząd: motyle Lepidoptera, rodzina: modraszkowate Lycaenidae

Status ochronny

Ochrona gatunkowa w Polsce: Gatunek objęty ochroną ścisłą, wymagający ochrony czynnej (Dz. U. z 2014 r., poz. 1348). Dyrektywa Siedliskowa: Załącznik II i IV. Konwencja Berneńska: Załącznik II. Polska czerwona lista (Głowaciński 2002): gatunek najmniejszej troski (kat. LC)

Krótką charakterystyka ekologiczna

Gatunek silnie związany z wilgotnymi łąkami, torfowiskami niskimi oraz torfowiskami węglanowymi. Preferuje tereny z rozproszonymi zakrzaczeniami, a unika miejsc całkowicie otwartych. Środowiska takie najczęściej znajdują się na obrzeżach ekstensywnie użytkowanych łąk i trzcinowisk. Występowanie gatunku jest uzależnione od obecności rośliny pokarmowej i odpowiedniego gatunku mrówki. Gąsienice żyją początkowo w główkach kwiatowych krwiściagu lekarskiego, potem adoptowane są przez mrówki z gatunku *Myrmica rubra*, które przenoszą je do swoich mrowisk. Tam larwy odbywają swój dalszy rozwój żywiąc się larwami mrówek.

Występowanie w Polsce

Wykazywany z wielu stanowisk, głównie z południowej części kraju. Przez Polskę przebiega północna granica zasięgu gatunku.

Występowanie w granicach obszaru Natura 2000 „Góry Kamienne”

Zgodnie z danymi zawartymi w standardowym formularzu danych (ocena A) i publikacjach (Malkiewicz i in. 2009) w granicach obszaru rozpowszechniony, stwierdzony na kilkudziesięciu stanowiskach.

Występowanie na terenie oddziaływania przedsięwzięcia

Stwierdzony na 7 stanowiskach. Rozpowszechniony w dolinie potoku Lesk na S oraz wzdłuż nasypu kolejowego na N i podmokłych łąk na NW od obszaru inwestycji.

Zagrożenia

Potencjalna możliwość zniszczenia siedliska gatunku w wyniku ewentualnego wykorzystania łąki podczas prac budowlanych, np. pod lokalizację placów składowych. Pośrednio poprzez obniżenie poziomu wód gruntowych i pogorszenie warunków bytowania rośliny pokarmowej gąsienic-krwiściągę lekarskiego.

Działania minimalizujące

Rezygnacja z zajmowania łąk w trakcie prowadzenia rozbudowy kamieniołomu i związanej z nim infrastruktury.

Czerwończyk nieparek *Lycaena dispar* (1060)

Pozycja systematyczna

Rząd: motyle Lepidoptera, rodzina: modraszkowate Lycaenidae

Status ochronny

Ochrona gatunkowa w Polsce: Gatunek objęty ochroną ścisłą (Dz. U. z 2014 r., poz. 1348).

Dyrektywa Siedliskowa: Załącznik II i IV. Konwencja Berneńska: Załącznik II. Polska czerwona lista (Głowaciński 2002): gatunek najmniejszej troski (kat. LC)

Krótką charakterystyka ekologiczna

Gatunek związany ze środowiskami wilgotnych łąk i torfowisk niskich w dolinach rzek i w otoczeniu jezior. Preferuje tereny nadwodne oraz obrzeża rowów melioracyjnych. W ostatnich latach coraz częściej obserwowany w środowiskach suchszych, w tym także ruderalnych. Gatunek ma jedno, a w sprzyjających sezonach dwa pokolenia w roku. Gąsienica żyje głównie na szczawiu lancetowatym *Rumex hydrolapathum*, ostatnio coraz częściej spotykana też na innych gatunkach szczawiu, takich jak szczaw tępolistny *R. obtusifolius*, szczaw kędzierzawy *R. crispus* i szczaw zwyczajny *R. acetosa*.

Występowanie w Polsce

Wykazywany z licznych stanowisk na terenie całego kraju, z wyjątkiem wysokich gór. W kraju jest jednym z pospolitszych gatunków czerwończyków, choć spotykanym zwykle w niewielkim zagęszczeniu.

Występowanie w granicach obszaru Natura 2000 „Góry Kamienne”

Zgodnie z danymi zawartymi w standardowym formularzu danych (ocena B) w granicach obszaru rozpowszechniony, stwierdzony na kilkudziesięciu stanowiskach.

Występowanie na terenie oddziaływania przedsięwzięcia

Stwierdzony na 4 stanowiskach na łąkach nad Leskiem na S oraz na łąkach na N, NW i W od obszaru inwestycji.

Zagrożenia

Potencjalna możliwość zniszczenia siedliska gatunku w wyniku ewentualnego wykorzystania łąki podczas prac budowlanych, np. pod lokalizację placów składowych.

Działania minimalizujące

Rezygnacja z zajmowania łąk w trakcie prowadzenia rozbudowy kamieniołomu i związanej z nim infrastruktury.

Trasza grzebieniasta *Triturus cristatus* (1166)

Pozycja systematyczna

Rząd: płazy ogoniaste Caudata, rodzina: salamandrowate Salamandridae

Status ochronny

Ochrona gatunkowa w Polsce: Gatunek objęty ochroną ścisłą, wymagający ochrony czynnej (Dz. U. z 2014 r., poz. 1348). Dyrektywa Siedliskowa: Załącznik II i IV. Konwencja Berneńska: Załącznik II. Polska czerwona lista (Głowaciński 2002): gatunek niższego ryzyka, ale bliskie zagrożenia (kat. NT)

Krótką charakterystyka ekologiczna

Siedlisko rozrodcze stanowią czyste zbiorniki wodne bez przepływu, o dużym nasłonecznieniu i dosyć głębokie, ze zróżnicowaną roślinnością odpowiednią do składania jaj. Występuje na otwartych łąkach, torfowiskach, w widnych lasach lub ich obrzeżach, w rowach w sąsiedztwie zadrzewień. Często są to starorzecza, śródpolne i śródleśne oczka wodne, lasy olsowe, torfowiska, podmokłe łąki i turzycowiska. Wszystkie, z dobrze rozwiniętą roślinnością podwodną. Sezon rozrodczy jest rozłożony w czasie i trwa od kwietnia do końca lipca. Zimą spędza na lądzie: w różnych szczelinach, norach ziemnych, w mule osuszonych zbiorników, w próchniejących drzewach, wśród korzeni drzew, lub pod grubą warstwą mchu.

Występowanie w Polsce

Gatunek występujący na obszarze całego kraju, w górach do ok. 800 m n.p.m. Brak danych na temat liczebności w Polsce (Głowaciński i Rafiński 2003).

Występowanie w granicach obszaru Natura 2000 „Góry Kamienne”

Zgodnie z danymi zawartymi w standardowym formularzu danych (ocena D) w granicach obszaru występuje nielicznie i w dużym rozproszeniu.

Występowanie na terenie oddziaływania przedsięwzięcia

Stwierdzony na 3 stanowiskach w zbiornikach na łąkach na NW i W od obszaru inwestycji.

Zagrożenia

Potencjalna możliwość zniszczenia siedliska gatunku w wyniku ewentualnego osuszania podmokłych łąk, zadrzewień oraz zbiorników podczas prac budowlanych, np. pod lokalizację placów składowych i dróg transportu.

Działania minimalizujące

Rezygnacja z zajmowania podmokłych łąk, zadrzewień i zbiorników, w tym również okresowych, w trakcie prowadzenia rozbudowy kamieniołomu i związanej z nim infrastruktury.

Kumak nizinny *Bombina bombina* (1188)

Pozycja systematyczna

Rząd: płazy bezogonowe Anura, rodzina: ropuszkowate Bombinatoridae

Status ochronny

Ochrona gatunkowa w Polsce: Gatunek objęty ochroną ścisłą, wymagający ochrony czynnej (Dz. U. z 2014 r., poz. 1348). Dyrektywa Siedliskowa: Załącznik II i IV. Konwencja Berneńska: Załącznik II. Polska czerwona lista (Głowaciński 2002): gatunek najmniejszej troski (kat. LC)

Krótką charakterystyka ekologiczna

Jest gatunkiem nizinnym, preferującym ciepłe i płytkie zbiorniki wodne o bogatej roślinności: starorzecza, zalewane łąki, stawy rybne, małe jeziora i oczka wodne, glinianki, żwirownie, rowy melioracyjne. Unika wody płynącej oraz zimnych i głębokich jezior. Płazy te mogą się rozmnażać nawet w niewielkich zbiornikach wodnych. Przeobrażone młode osobniki przebywają na płyciznach, dlatego preferują zbiorniki o łagodnych brzegach. Dla zachowania stabilnych populacji konieczne jest występowanie mozaiki różnych siedlisk wodnych, nie tylko tych, w których kumaki przebywają podczas okresu godowego, najlepiej blisko siebie, aby kumaki mogły wędrować pomiędzy nimi. Okres godowy jest wydłużony w czasie i rozpoczyna się zazwyczaj w połowie kwietnia, a kończy w lipcu. Pod koniec lata dorosłe osobniki opuszczają zbiorniki wodne. Jesienią szukają kryjówek do zimowania, którymi są najczęściej różnego rodzaju nory, szczeliny, jamy w ziemi i in.

Występowanie w Polsce

Gatunek występujący na obszarze całego kraju, w górach do ok. 500 m n.p.m. Brak danych na

temat liczebności w Polsce (Głowaciński i Rafiński 2003).

Występowanie w granicach obszaru Natura 2000 „Góry Kamienne”

Zgodnie z danymi zawartymi w standardowym formularzu danych (ocena D) w granicach obszaru występuje nielicznie i w dużym rozproszeniu.

Występowanie na terenie oddziaływania przedsięwzięcia

Stwierdzony na 1 stanowisku w zbiornikach na łąkach na W od obszaru inwestycji.

Zagrożenia

Potencjalna możliwość zniszczenia siedliska gatunku w wyniku ewentualnego osuszania podmokłych łąk, zadrzewień oraz zbiorników podczas prac budowlanych, np. pod lokalizację placów składowych i dróg transportu.

Działania minimalizujące

Rezygnacja z zajmowania podmokłych łąk, zadrzewień i zbiorników, w tym również okresowych, w trakcie prowadzenia rozbudowy kamieniołomu i związanej z nim infrastruktury.

Gatunki zwierząt z Załącznika IV Dyrektywy 92/43/EEC

Ropucha zielona *Bufo viridis*

Pozycja systematyczna

Rząd: płazy bezogonowe Anura, rodzina: ropuchowate Bufonidae

Status ochronny

Ochrona gatunkowa w Polsce: Gatunek objęty ochroną ścisłą (Dz. U. z 2014 r., poz. 1348).

Dyrektywa Siedliskowa: Załącznik IV. Konwencja Berneńska: Załącznik II. Polska czerwona lista (Głowaciński 2002): gatunek najmniejszej troski (kat. LC)

Krótką charakterystyka ekologiczna

Ropucha zielona jest gatunkiem często spotykanym w pobliżu osiedli ludzkich. Do rozrodu wykorzystuje płytkie, szybko nagrzewające się zbiorniki wodne o ubogiej roślinności, często na terenach ruderalnych, takie jak: kałuże, rozlewiska na polach, małe wiejskie stawy, rowy, betonowe zbiornik przeciwpożarowe, piaskownie. Gody rozpoczynają się końcem kwietnia i trwają do czerwca. Jest gatunkiem, który z roku na rok może zmieniać miejsce rozrodu, w związku z tym również migruje na duże odległości. Poza okresem godowym ropucha zielona występuje w miejscach suchych, trawiastych. Często są to pola uprawne, ogródki działkowe, sady lub suche łąki. Wyraźnie unika lasów. Zimuje na lądzie, w różnych kryjówkach ziemnych, norach.

Występowanie w Polsce

Gatunek występujący powszechnie na obszarze całego kraju. Brak danych na temat liczebności w Polsce (Głowaciński i Rafiński 2003).

Występowanie w granicach obszaru Natura 2000 „Góry Kamienne”

Występuje bardzo nielicznie i w rozproszeniu (obs. własne, Głowaciński i Rafiński 2003).

Występowanie na terenie oddziaływania przedsięwzięcia

Stwierdzony na 1 stanowisku w zbiornikach na łąkach na W od obszaru inwestycji.

Zagrożenia

Potencjalna możliwość zniszczenia siedliska gatunku w wyniku ewentualnego osuszania podmokłych łąk, zadrzewień oraz zbiorników podczas prac budowlanych, np. pod lokalizację placów składowych i dróg transportu.

Działania minimalizujące

Rezygnacja z zajmowania podmokłych łąk, zadrzewień i zbiorników, w tym również okresowych, w trakcie prowadzenia rozbudowy kamieniołomu i związanej z nim infrastruktury.

Ropucha paskówka *Bufo calamita*

Pozycja systematyczna

Rząd: płazy bezogonowe Anura, rodzina: ropuchowate Bufonidae

Status ochronny

Ochrona gatunkowa w Polsce: Gatunek objęty ochroną ścisłą (Dz. U. z 2014 r., poz. 1348).

Dyrektywa Siedliskowa: Załącznik IV. Konwencja Berneńska: II. Polska czerwona lista (Głowaciński 2002): gatunek najmniejszej troski (kat. LC)

Krótką charakterystyka ekologiczna

Paskówka jest najbardziej sucholubną z występujących w Polsce ropuch. Występuje na pograniczu borów sosnowych, wydmach, gruntach ornych, sadach, w pobliżu zabudowań, w piaskowniach, żwirowniach i kamieniołomach. Poza okresem godowym unika terenów wilgotnych. Aktywna nocą, dzień spędza w ukryciu. Gody mają miejsce w kwietniu i maju. Skrzek składany jest z płytkich okresowych kałużach, rozlewiskach i rowach, najlepiej ubogich w roślinność. Zimuje na lądzie.

Występowanie w Polsce

Gatunek występujący nielicznie i w rozproszeniu na obszarze całego kraju. Jest gatunkiem nizinnym, wyjątkowo wchodzi w doliny górskie. Można ją spotkać na wysokości do 500 m

n.p.m. Brak danych na temat liczebności w Polsce (Głowaciński i Rafiński 2003).

Występowanie w granicach obszaru Natura 2000 „Góry Kamienne”

Występuje bardzo nielicznie i w rozproszeniu (obs. własne, Głowaciński i Rafiński 2003).

Występowanie na terenie oddziaływania przedsięwzięcia

Stwierdzony na 1 stanowisku w okresowych zbiornikach na terenie nowego wyrobiska oraz placu przy torach na N od obszaru inwestycji.

Zagrożenia

Potencjalna możliwość zniszczenia siedliska gatunku w wyniku ewentualnego osuszania podmokłych łąk, zadrzewień oraz zbiorników podczas prac budowlanych, np. pod lokalizację placów składowych i dróg transportu.

Działania minimalizujące

Rezygnacja z zajmowania podmokłych łąk, zadrzewień i zbiorników, w tym również okresowych, w trakcie prowadzenia rozbudowy kamieniołomu i związanej z nim infrastruktury.

Jaszczurka zwinka *Lacerta agilis*

Pozycja systematyczna

Rząd: łuskonośne Squamata, rodzina: jaszczurkowate Lacertidae

Status ochronny

Ochrona gatunkowa w Polsce: Gatunek objęty ochroną ścisłą (Dz. U. z 2014 r., poz. 1348).

Dyrektywa Siedliskowa: Załącznik IV. Konwencja Berneńska: Załącznik II. Polska czerwona lista (Głowaciński 2002): gatunek najmniejszej troski (kat. LC)

Krótką charakterystyka ekologiczna

Gatunek ciepłolubny zasiedlający wszelkie ciepłe i suche siedliska o niskiej roślinności, takie jak: skraje lasów, skarpy, murawy, pobocza dróg i nasypów kolejowych, tereny ruderalne i poprzemysłowe, zwirownie i kamieniołomy. Aktywna w dzień, kiedy chętnie wygrzewa się na słońcu. Gody mają miejsce w maju. Samica składa wiosną do 10 jaj, które zagrzebuje w ziemi na nasłoneczniony stanowisku.

Występowanie w Polsce

Jest to jeden z najpospolitszych polskich gadów, spotykany w całym kraju i dość licznie, aż do wysokości ok. 1000 m n.p.m. (Głowaciński i Rafiński 2003).

Występowanie w granicach obszaru Natura 2000 „Góry Kamienne”

Gatunek rozpowszechniony, spotykany w wielu miejscach w odpowiednich siedliskach (obs.

własne).

Występowanie na terenie oddziaływania przedsięwzięcia

Stwierdzona na 7 stanowiskach. Występuje nielicznie na murawach na południowych zboczu wzgórza i na terenach ruderalnych na W, zdecydowanie liczniej na terenie starego i nowego kamieniołomu, na nasypie kolejowym i sąsiednim placu składowiskowym.

Zagrożenia

Potencjalna możliwość zniszczenia siedliska gatunku w wyniku ewentualnego zalesiania i zarastania nasłonecznionych muraw wysoką roślinnością zielną w wyniku braku jej użytkowania.

Działania minimalizujące

Rezygnacja z zalesień muraw, łąk i innych siedlisk otwarte, w tym wyrobisk.

Gatunki z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej

Bocian biały *Ciconia ciconia* (A031)

Pozycja systematyczna

Rząd: pelikanowe Pelecaniformes, rodzina: bociany Ciconiidae

Status ochronny

Ochrona gatunkowa w Polsce: Gatunek objęty ochroną ścisłą, wymagający ochrony czynnej (Dz. U. z 2014 r., poz. 1348). Dyrektywa Ptasia: Załącznik I. Konwencja Berneńska: Załącznik II. Polska czerwona lista (Głowaciński 2002): gatunek najmniejszej troski (kat. LC)

Krótką charakterystyka ekologiczna

Gatunek związany z osiedlami ludzkimi. Gniazda zakłada na drzewach, kominach, dachach budynków i słupach elektrycznych. Żeruje na różnego typu terenach podmokłych i wilgotnych, obrzeżach zbiorników, łąkach oraz rolach w okresie prac polowych. Gatunek wędrowny.

Występowanie w Polsce

W Polsce jest to średnio liczny lub nieliczny gatunek lęgowy. Liczebność polskiej populacji wynosi około 40000 par (Tomiałojć i Stawarczyk 2003).

5. Występowanie w granicach obszaru Natura 2000 „Sudety Wałbrzysko-Kamiennogórskie” (PLB020010)

Gatunek gniazduje nielicznie i w rozproszeniu, w liczbie 5 par (ocena D).

Występowanie na terenie oddziaływania przedsięwzięcia

Nie gniazduje na terenie inwestycji, jedynie przy stawach na W znajduje się platforma

gniazdowa odwiedzana nieregularnie przez pojedyncze ptaki. Natomiast stwierdzono regularne żerowanie w sezonie lęgowym 1-2 ptaków na łąkach w dolinie Lesku na S i na podmokłych łąkach i stawach na NW i W od obszaru inwestycji. Były to prawdopodobnie ptaki zalatujące z pobliskiego czynnego gniazda zlokalizowanego w Czarnym Borze.

Zagrożenia

Potencjalna możliwość zniszczenia siedliska żerowania gatunku w wyniku ewentualnego osuszania podmokłych łąk, oraz zbiorników podczas prac budowlanych, np. pod lokalizację placów składowych i dróg transportu.

Działania minimalizujące

Rezygnacja z zajmowania podmokłych łąk, zadrzewień i zbiorników, w tym również okresowych, w trakcie prowadzenia rozbudowy kamieniołomu i związanej z nim infrastruktury.

Bocian czarny *Ciconia nigra* (A030)

Pozycja systematyczna

Rząd: pelikanowe Pelecaniformes, rodzina: bociany Ciconiidae

Status ochronny

Ochrona gatunkowa w Polsce: Gatunek objęty ochroną ścisłą, wymagający ochrony czynnej, gatunek strefowy (Dz. U. z 2014 r., poz. 1348). Dyrektywa Ptasia: Załącznik I. Konwencja Berneńska: Załącznik II. Polska czerwona lista (Głowaciński 2002): gatunek najmniejszej troski (kat. LC)

Krótką charakterystyka ekologiczna

Gatunek związany z osiedlami ludzkimi. Gniazda zakłada na drzewach, kominach, dachach budynków i słupach elektrycznych. Żeruje na różnego typu terenach podmokłych i wilgotnych, obrzeżach zbiorników, łąkach oraz rolach w okresie prac polowych. Gatunek wędrowny.

Występowanie w Polsce

Na Śląsku jest to bardzo nieliczny gatunek lęgowy, jego liczebność w tym regionie szacowana jest na 150-200 par. W całej Polsce dawniej wykazywał wzrost a obecnie stabilizację liczebności. Aktualna ocena liczebności wynosi 1100-1200 par (Tomiałojć i Stawarczyk 2003).

5. Występowanie w granicach obszaru Natura 2000 „Sudety Wałbrzysko-Kamiennogórskie” (PLB020010)

Zgodnie z danymi ze standardowego formularza danych dla obszaru, gniazduje tutaj 13 par. Gatunek gniazduje nielicznie i w rozproszeniu, ale populacja jest istotna w skali kraju (ocena C).

Występowanie na terenie oddziaływania przedsięwzięcia

Nie gniazduje na terenie inwestycji, jedynie na łąkach i okresowych rozlewiskach w dolinie Lesku na SW obserwowano nieregularne żerowanie w porze lęgowej 1-2 ptaków, pochodzących prawdopodobnie ze stanowiska lęgowego zlokalizowanego w okolicach wsi Grzędy.

Zagrożenia

Niszczzenie zbiorników wodnych, osuszanie lasów i łąk, regulacja cieków wodnych. podczas prac budowlanych, np. pod lokalizację placów składowych i dróg transportu.

Działania minimalizujące

Rezygnacja z zajmowania podmokłych łąk, zadrzewień i zbiorników, w trakcie prowadzenia rozbudowy kamieniołomu i związanej z nim infrastruktury.

Kania ruda *Milvus milvus* (A074)

Pozycja systematyczna

Rząd: szponiaste Accipitriformes, rodzina: jastrzębiowate Accipitridae

Status ochronny

Ochrona gatunkowa w Polsce: Gatunek objęty ochroną ścisłą, wymagający ochrony czynnej, gatunek strefowy (Dz. U. z 2014 r., poz. 1348). Dyrektywa Ptasia: Załącznik I. Konwencja Berneńska: Załącznik II. Polska czerwona lista (Głowaciński 2002): bliski zagrożenia (kat. NT)

Krótką charakterystyka ekologiczna

Kania ruda jest gatunkiem korzystającym z bardzo różnorodnych źródeł pokarmu, w związku z czym preferuje mozaikę różnorodnych siedlisk. Teren planowanej inwestycji obejmuje lasy i zarośla, pastwiska, podmokłe łąki, pola oraz niewielkie stawy, co zapewnia różnorodność bazy pokarmowej tego gatunku.

Występowanie w Polsce

Jest nielicznym lub bardzo nielicznym ptakiem lęgowym niżu, głównie w zachodniej części kraju. Polska populacja tego gatunku oceniana jest obecnie na ok. 700-800 par i wykazuje niewielki wzrost. (Tomiałojć i Stawarczyk 2003).

5. Występowanie w granicach obszaru Natura 2000 „Sudety Wałbrzysko-

Kamiennogórskie” (PLB020010)

Gatunek bardzo nieliczny i gniazdujący w rozproszeniu, w liczbie 3-4 par lęgowych, a populacja wykazuje w ostatnich latach niewielki wzrost (obs. własne).

Występowanie na terenie oddziaływania przedsięwzięcia

Nie gniazduje na terenie inwestycji, ale na łąkach w dolinie Lesku na SW, N i NW obserwowano regularne żerowanie w porze lęgowej 1-2 ptaków, pochodzących ze stanowiska lęgowego zlokalizowanego niecały 1 km dalej w kierunku NNE na Górze Mniszek.

Zagrożenia

Niszczenie zbiorników wodnych, osuszanie lasów i łąk, regulacja cieków wodnych. podczas prac budowlanych, np. pod lokalizację placów składowych i dróg transportu.

Działania minimalizujące

Rezygnacja z zajmowania podmokłych łąk, zadrzewień i zbiorników, w trakcie prowadzenia rozbudowy kamieniołomu i związanej z nim infrastruktury.

Derkacz *Crex crex* (A122)

Pozycja systematyczna

Rząd: żurawiowe Gruiformes, rodzina: chruściele Rallidae

Status ochronny

Ochrona gatunkowa w Polsce: Gatunek objęty ochroną ścisłą, wymagający ochrony czynnej (Dz. U. z 2014 r., poz. 1348). Dyrektywa Ptasia: Załącznik I. Konwencja Berneńska: Załącznik II. Polska czerwona lista (Głowaciński 2002): gatunek najmniejszej troski (kat. LC)

Krótką charakterystyka ekologiczna

Derkacz zasiedla wilgotne i podmokłe łąki oraz naturalne torfowiska niskie w dolinach dużych rzek, z wysoką roślinnością trawiastą i domieszką kęp krzewów. Poza tym spotykany również w turzycowiskach wokół jezior, na wilgotniejszych polach uprawnych (np. w łąkach rzepaku lub w zbożach), a nawet w rozległych rzadkich młodnikach leśnych. Spośród powierzchni łąkowych preferuje łąki rzadko i nieregularnie koszone lub te których użytkowanie zostało zarzucone.

Występowanie w Polsce

W Polsce jest to nieliczny a lokalnie średnio liczny ptak lęgowy. W ostatnich latach liczebność tego gatunku na Śląsku oceniono na 950-990 samców (Czapulak i Wróblewska-Sabaj 2003). W regionie tym derkacz występuje jednak przede wszystkim w Sudetach, gdzie jest więcej dogodnych dla niego siedlisk w postaci wilgotnych łąk. W nizinnej części regionu,

z racji silnego zagospodarowania rolniczego, jest to gatunek dość rzadki.

5. Występowanie w granicach obszaru Natura 2000 „Sudety Wałbrzysko-Kamiennogórskie” (PLB020010)

Obszar stanowi istotną ostoję dla derkacza w skali kraju (ocena C), stwierdzono tu występowanie cn. 177 terytorialnych samców.

Występowanie na terenie oddziaływania przedsięwzięcia

W obrębie inwestycji wykazano występowanie 6 zajętych terytoriów derkacza, zlokalizowanych głównie na łąkach w dolinie Lesku na S i na podmokłych łąkach na NW i W od złoza.

Zagrożenia

Potencjalna możliwość zniszczenia siedliska żerowania gatunku w wyniku ewentualnego osuszania podmokłych łąk, oraz zbiorników podczas prac budowlanych, np. pod lokalizację placów składowych i dróg transportu.

Działania minimalizujące

Rezygnacja z zajmowania podmokłych łąk, zadrzewień i zbiorników, w tym również okresowych, w trakcie prowadzenia rozbudowy kamieniołomu i związanej z nim infrastruktury.

Dzięcioł zielonosiwy *Picus canus* (A234)

Pozycja systematyczna

Rząd: dzięciołowe Piciformes, rodzina: dzięciołowate Picidae

Status ochronny

Ochrona gatunkowa w Polsce: Gatunek objęty ochroną ścisłą (Dz. U. z 2014 r., poz. 1348). Dyrektywa Ptasia: Załącznik I. Konwencja Berneńska: Załącznik II. Polska czerwona lista (Głowaciński 2002): gatunek najmniejszej troski (kat. LC)

Krótką charakterystyka ekologiczna

Gatunek związany ze skrajami zadrzewień liściastych, buczynami, łągami zaroślami nadrzecznymi, alejami i parkami. Preferuje miejsca o luźnym i prześwietlonym drzewostanie z dużą ilością martwego drewna, chętnie w terenie pagórkowatym.

Występowanie w Polsce

W Polsce jest to nieliczny ptak lęgowy, występujący głównie na południu i północnym wschodzie. Wielkość krajowej populacji nie jest dokładnie znana, ale najprawdopodobniej liczy ona kilka tysięcy par, w tym 400-500 par na Śląsku (Tomiałojć i Stawarczyk 2003).

5. Występowanie w granicach obszaru Natura 2000 „Sudety Wałbrzysko-Kamiennogórskie” (PLB020010)

Obszar istotny dla krajowej populacji tego gatunku, zgodnie ze standardowym formularzem danych gniazduje tu ok. 50 par lęgowych (ocena B).

Występowanie na terenie oddziaływania przedsięwzięcia

Stwierdzono terytorium lęgowe 1 pary zlokalizowane na SW od złoża na skraju lasu i w zaroślach wierzbowych nad Czerwonym Strumieniem.

Zagrożenia

Niszczenie zadrzewień i zarośli podczas prac budowlanych, np. pod lokalizację placów składowych i dróg transportu.

Działania minimalizujące

Rezygnacja z zajmowania zadrzewień i wycinki drzew w trakcie prowadzenia rozbudowy kamieniołomu i związanej z nim infrastruktury.

Lerka *Lullula arborea* (A246)

Pozycja systematyczna

Rząd: wróblowe Passeriformes, rodzina: skowronki Alaudidae

Status ochronny

Ochrona gatunkowa w Polsce: Gatunek objęty ochroną ścisłą (Dz. U. z 2014 r., poz. 1348). Dyrektywa Ptasia: Załącznik I. Konwencja Berneńska: Załącznik II. Polska czerwona lista (Głowaciński 2002): gatunek najmniejszej troski (kat. LC)

Krótką charakterystyka ekologiczna

Zasiedla miejsca o silnym nasłonecznieniu przypominające step o luźnej glebie i skąpej roślinności, takie jak: obrzeża suchych prześwietlonych borów sosnowych, zręby, ugory w pobliżu kompleksów leśnych, zgrupowań wysokich drzew, śródleśnych polan, wrzosowisk, nasłonecznionych zrębów, suchych łąk i upraw leśnych

Występowanie w Polsce

W Polsce jest to nieliczny (lokalnie średnio liczny) ptak lęgowy spotykany głównie na niżu, choć nierównomiernie. (Tomiałojć i Stawarczyk 2003).

5. Występowanie w granicach obszaru Natura 2000 „Sudety Wałbrzysko-Kamiennogórskie” (PLB020010)

Występująca w obszarze populacja jest niewielka, rozproszona i mało znacząca w skali ogólnopolskiej (ocena D).

Występowanie na terenie oddziaływania przedsięwzięcia

Stwierdzono terytorium lęgowe 1-2 par zlokalizowane na skraju lasu w górnej części nowego wyrobiska kamieniołomu.

Zagrożenia

Zalesianie i zarastanie nieużytków ze skąpą roślinnością przy skrajach lasu.

Działania minimalizujące

Rezygnacja z zalesień na suchych skrajach lasów i górnych obrzeżach wyrobiska.

Jarzębatka *Sylvia nisoria* (A307)

Pozycja systematyczna

Rząd: wróblowe Passeriformes, rodzina: pokrzewkowate Sylviidae

Status ochronny

Ochrona gatunkowa w Polsce: Gatunek objęty ochroną ścisłą (Dz. U. z 2014 r., poz. 1348).

Dyrektywa Ptasia: Załącznik I. Konwencja Berneńska: Załącznik II. Polska czerwona lista (Głowaciński 2002): gatunek najmniejszej troski (kat. LC)

Krótką charakterystyka ekologiczna

Zasiedla głównie gęste zakrzaczenia kolczaste na terenach otwartych ale również skraje młodników leśnych i prześwietlone bory z dobrze rozwiniętą warstwą krzewów.

Występowanie w Polsce

W Polsce jest to nieliczny ptak lęgowy. Dokładna liczebność gatunku w Polsce nieznana, szacowana na kilkadziesiąt tysięcy par (Gromadzki 2004, Tomiałojć i Stawarczyk 2003). Prawdopodobnie na większości terenu kraju zmniejsza swoją liczebność. Na Śląsku poza doliną Odry, okolicami Milicza oraz Legnicy jest bardzo nieliczna.

5. Występowanie w granicach obszaru Natura 2000 „Sudety Wałbrzysko-Kamiennogórskie” (PLB020010)

Stwierdzona w obszarze dość licznie na wielu stanowiskach, a populacja liczy ponad 165 par i jest znacząca w skali kraju (ocena C).

Występowanie na terenie oddziaływania przedsięwzięcia

Stwierdzono gniazdowanie 5 par lęgowych, głównie na suchych zboczach S od obszaru złoża, a także na nasypie linii kolejowej na N.

Zagrożenia

Zalesianie i zarastanie nieużytków i muraw na nasłonecznionych południowych zboczach oraz wycinka zakrzaczeń na miedzach i wzdłuż dróg.

Działania minimalizujące

Rezygnacja z zalesień na suchych terenach otwartych i unikanie wycinki krzewów dzikich róż i głogów.

Gąsiorek *Lanius collurio* (A338)

Pozycja systematyczna

Rząd: wróblowe Passeriformes, rodzina: dzięzby Laniidae

Status ochronny

Ochrona gatunkowa w Polsce: Gatunek objęty ochroną ścisłą (Dz. U. z 2014 r., poz. 1348).

Dyrektywa Ptasia: Załącznik I. Konwencja Berneńska: Załącznik II. Polska czerwona lista (Głowaciński 2002): gatunek najmniejszej troski (kat. LC)

Krótką charakterystyka ekologiczna

Najliczniej występuje w kępiasto rozmieszczonych zakrzaczeniach lub zadrzewieniach z udziałem krzewów (najchętniej gatunków ciernistych), na terenach torfowisk, łąk i pastwisk, pól lub ugorów. W lasach często gnieździ się w kilkuletnich uprawach, a sporadycznie w kulach w wysokopiennym drzewostanie. Zasiedla też ogrody, parki pozamiejskie i zadrzewienia śródpolne.

Występowanie w Polsce

W całej Polsce jest określany jako gatunek średnio liczny. W naszym kraju występuje populacja złożona prawdopodobnie z ok. 300-400 tys. par (Tomiałojć i Stawarczyk 2003) i jej zachowanie jest niezwykle istotne dla utrzymania populacji europejskiej.

5. Występowanie w granicach obszaru Natura 2000 „Sudety Wałbrzysko-Kamiennogórskie” (PLB020010)

Stwierdzona w obszarze dość licznie na wielu stanowiskach, a populacja liczy ponad 600 par i jest znacząca w skali kraju (ocena C).

Występowanie na terenie oddziaływania przedsięwzięcia

Stwierdzono gniazdowanie 16 par lęgowych, głównie na łąkach w dolinie Lesku i na suchych zboczach S od obszaru złoża, a także na nasypie linii kolejowej na N.

Zagrożenia

Zalesianie i zarastanie nieużytków i muraw na nasłonecznionych południowych zboczach oraz wycinka zakrzaczeń na miedzach i wzdłuż dróg.

Działania minimalizujące

Rezygnacja z zalesień na suchych terenach otwartych i unikanie wycinki krzewów dzikich róż

i głogów.

Pozostałe gatunki zwierząt chronione prawem krajowym

Ochrona ścisła

Gryziel tapetnik *Atypus piceus*

Nieliczny, ale spotykany w rozproszeniu na całym terenie, zwłaszcza na skrajach lasów i na nasłonecznionych łąkach.

Krogulec *Accipiter nisus*

1 stanowisko lęgowe w zadrzewieniu świerkowym na wzgórzu między starym, a nowym kamieniołomem. Zagrożone w wyniku wycinki drzewostanu.

Sieweczka rzeczka *Charadrius dubius*

1-2 pary lęgowe na terenie nowego wyrobiska i placu manewrowego przy torach. Zagrozić może płoszenie ptaków w porze lęgowej, w wyniku ruchu pojazdów i ludzi podczas eksploatacji.

Kszyk *Gallinago gallinago*

1 para lęgowa na łąkach nad Leskiem na S, 1 para przy stawach nad Czerwonym Strumieniem na W i 2 pary na podmokłych łąkach na NW. Zagrożony w wyniku spadku osuszania podmokłych łąk,

Dzięcioł zielony *Picus viridis*

1 para lęgowa na wzgórzu na E i 1 para w zadrzewieniu olszowym na NW. Zagrożony w wyniku możliwej wycinki starszych, dziuplastych drzew.

Strumieniówka *Locustella fluviatilis*

Terytoria lęgowe 4 samców znajdują się w dolinie Lesku na S, 3 samce występowały nad Czerwonym Strumieniem na W i 3 samce w zaroślach na N i NW. Niezagrożona.

Świerszczak *Locustella naevia*

2 terytorialne samce w dolinie Lesku na S, 1 samiec na wzgórzu na E, 1 samiec w dolinie Czerwonego Potoku na W i 2 samce na NW. Zagrożony w wyniku możliwej wycinki zakrzaczeń i osuszania podmokłych łąk.

Świergotek łąkowy *Anthus pratensis*

Łącznie 6 par lęgowych w dolinie Lesku na S, 3 pary nad Czerwonym Strumieniem na W i 5 par na łąkach i pastwiskach na NW. Zagrożony w wyniku możliwego osuszania łąk.

Ochrona częściowa

Ślimak winniczek *Helix pomatia*

Pospolity na całym terenie inwestycji.

Traszka zwyczajna *Lissotriton vulgaris*

W okresie rozrodczym licznie spotykana w stawach i oczkach wodnych na W i NW od złoża. Zagrożona w wyniku spadku poziomu wód gruntowych i dopływu wody do niektórych stawów i oczek wodnych.

Traszka górską *Ichthyosaura alpestris*

W okresie rozrodczym licznie spotykana w stawach i oczkach wodnych na W i NW od złoża. Zagrożona w wyniku spadku poziomu wód gruntowych i dopływu wody do niektórych stawów i oczek wodnych.

Ropucha szara *Bufo bufo*

W okresie rozrodczym licznie spotykana w stawach i oczkach wodnych na W i NW od złoża. Zagrożona w wyniku spadku poziomu wód gruntowych i dopływu wody do niektórych stawów i oczek wodnych.

Żaba wodna *Pelophylax esculentus*

Nielicznie spotykana na stawach na W i NW od złoża. Zagrożona w wyniku spadku poziomu wód gruntowych i dopływu wody do niektórych stawów i oczek wodnych.

Padalec zwyczajny *Anguis fragilis*

Stosunkowo liczny gatunek spotykany na całym terenie zwłaszcza w zadrzewieniach. Zagrożony w wyniku wzmożonego ruchu pojazdów, w wyniku zwiększonej śmiertelności.

Obszary chronione znajdujące się w pośrednim lub bezpośrednim zasięgu oddziaływania przedsięwzięcia

Planowane przedsięwzięcie usytuowane jest na terenie obszaru OSO „Sudety Wałbrzysko Kamiennogórskie” oraz w pobliżu północnej granicy obszaru SOO „Sudety Wałbrzyskie”

SOO Sudety Wałbrzysko Kamiennogórskie PLB020010

Opis obszaru

Obszar Specjalnej Ochrony ptaków Sudety Wałbrzysko-Kamiennogórskie PLB020010, zajmuje powierzchnię 31 574,1 ha i zlokalizowany jest w granicach administracyjnych powiatu kamiennogórskiego (gminy Kamienna Góra, Lubawka), powiatu wałbrzyskiego

(gminy Boguszów Gorce, Czarny Bór, Głuszyca, Jedlina Zdrój, Mieroszów, Stare Bogaczowice, Szczawno Zdrój, Wałbrzych) oraz powiatu kłodzkiego (gmina Nowa Ruda).

Pod względem fizyczno-geograficznym ostoja leży w mezoregionach Góry Kamienne, Góry Stołowe, Obniżenie Ścinawki, Obniżenie Noworudzkie i Góry Wałbrzyskie. Obszar Specjalnej Ochrony ptaków Sudety Wałbrzysko-Kamiennogórskie PLB020010 został zatwierdzony na mocy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133). Wiodącym celem ochrony w obszarze jest utrzymanie populacji gatunków ptaków, uznanych za przedmioty ochrony w obszarze, poprzez ochronę kluczowych dla ich przetrwania siedlisk. stanowi on miejsce występowania 22 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, spośród których tylko 9 zostało uznanych za przedmioty ochrony w obszarze. Są to: bocian czarny *Ciconia nigra*, derkacz *Crex crex*, puchacz *Bubo bubo*, sóweczka *Glaucidium passerinum*, włośchatka *Aegolius funereus*, dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*, dzięcioł czarny *Dryocopus martius*, jarzębatka *Sylvia nisoria* i gąsiorek *Lanius collurio*. W przypadku bociana czarnego, puchacza, sóweczki, włośchatki, dzięcioła zielonosiwego, jarzębatki i gąsiorka są to jedne z 10 najważniejszych ich krajowych ostoi.

Potencjalne oddziaływanie przedsięwzięcia na obszar

Obecnie trudno jest prognozować oddziaływanie przedsięwzięcia na przedmioty ochrony w obszarze, jednak istnieje uzasadnione prawdopodobieństwo, że może ono znacząco negatywnie oddziaływać na gatunki będące przedmiotami ochrony, takie jak: derkacz, dzięcioł zielonosiwy, jarzębatka i gąsiorek. Oddziaływanie to musi być poddane weryfikacji po uzyskaniu dokładniejszych danych o rozmieszczeniu poszczególnych gatunków na obszarze przedsięwzięcia oraz aktualnym stanie ich populacji.

SOO Góry Kamienne PLH020038

Opis obszaru

Specjalny obszar ochrony siedlisk Góry Kamienne PLH020038, zajmuje powierzchnię 24 098,9 ha i zlokalizowany jest w granicach administracyjnych powiatu kamiennogórskiego (gminy Lubawka i Kamienna Góra) i powiatu wałbrzyskiego (gminy Czarny Bór, Głuszyca, Jedlina-Zdrój, Mieroszów, Boguszów-Gorce, Wałbrzych). Pod względem fizycznogeograficznym ostoja leży w mezoregionach Góry Kamienne, Góry Wałbrzyskie, Obniżenie Ścinawki, Góry Stołowe, Góry Wałbrzyskie i Obniżenie Noworudzkie. Został on wykazany zgodnie z Decyzją Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmującą na mocy

dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej z dnia 13.02.2009, nr dokumentu C(2008) 8039). Wiodącym celem ochrony w obszarze jest utrzymanie w stanie niepogorszonym typowego dla piętra pogórza i regła dolnego, kompleksu siedlisk naturalnych i półnaturalnych wraz z towarzyszącą mu fauną i florą, w warunkach ekstensywnego użytkowania. Standardowy Formularz Danych obszaru wymienia występowanie 19 typów siedlisk przyrodniczych zajmujących łącznie blisko 50% jego powierzchni. Do najważniejszych z uwagi na dobry stan wykształcenia oraz zajmowaną powierzchnię należą siedliska łąkowe Siedlisko 6520 konietlicowe łąki górskie ze zbiorowiskami ze związku *Polygono-Trisetion* (1490 ha), zajmuje wyższe położenia, powyżej 600 m n.p.m. i jest rozpowszechnione głównie w Górach Kamiennych, z największymi powierzchniami koło Rybnicy Leśnej i Przełęczy Trzech Dolin. Siedlisko 6510 niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie ze związku *Arrhenaterion elatioris* zajmuje prawie 2386 ha w niższych położeniach dookoła Gór Kamiennych. Łącznie zbiorowiska łąkowe zajmują tu prawie 3900 ha, co czyni z Gór Kamiennych kluczowy dla ich ochrony obszar na Dolnym Śląsku. Łąkom świeżym towarzyszą na niewielkich powierzchniach inne siedliska półnaturalne – *6210 murawy kserotermiczne z rzędu *Brometalia erecti* (18 ha), *6230 murawy bliźniczkowe (118 ha); oraz 6410 zmiennowilgotne łąki trzęślicowe ze związku *Molinion* (56 ha). Jeszcze mniejsze, lecz niezwykle cenne przyrodniczo są fragmenty torfowisk, do których należą siedliska 7230 (4,6 ha) oraz 7140 zajmujące niespełna 3 ha powierzchni. Wśród siedlisk leśnych dominują żyzne oraz kwaśne buczyny z zespołów *Luzulo-Fagetum* i *Galio odorati-Fagetum* (siedliska 9110 i 9130) występujące w mozaikowych układach i zajmujące łącznie prawie 1000 ha powierzchni. Ważną rolę wśród siedlisk leśnych odgrywają także dobrze zachowane jaworzyny (siedlisko 9180, około 200 ha), z udziałem gatunków górskich. Łęgi nadpotokowe zajmują około 115 ha i są ważnym siedliskiem śnieżycy wiosennej *Galanthus nivalis*. Do ważnych przedmiotów ochrony w obszarze należą siedliska naskalne i kserotermiczne, szczególnie objęte ochroną w rezerwatach „Kruczy Kamień” i „Głazy Krasnoludków” oraz pod zamkiem Rogowiec. Są to naskalne zbiorowiska paproci chasmofitycznych (8220), piargi i rumowiska krzemianowe (jedne z największych powierzchni w Sudetach, około 2 ha), naskalne murawy z kostrzewą bladą (6190) oraz kserotermiczne zarośla z irgą pospolitą (40A0). Koło Kochanowa znajdują się nie udostępnione do zwiedzania jaskinie stanowiące ważne zimowisko nietoperzy, m.in. mopka i nocka dużego. Do przedmiotów ochrony zaliczono także 10 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Należą do nich podkowiec mniejszy *Rhinolophus hipposideros*,

mopek *Barbastella barbastellus*, nocek łydkowłosy *Myotis emarginatus*, nocek Bechsteina *Myotis bechsteinii*, nocek duży *Myotis myotis*, wydra *Lutra lutra*, modraszek telejus *Maculinea teleius*, czerwonończyk nieparek *Lycaena dispar* i modraszek nausithous *Maculinea nausithous*.

Potencjalne oddziaływanie przedsięwzięcia na obszar

Ponieważ przedsięwzięcie leży poza granicą obszaru Natura 2000 może wykazywać jedynie wpływ pośredni, związany z hałasem, zapyleniem lub dodatkowo wygenerowanym ruchem związanym z transportem kopaliny. Tylko pierwsze z tych zagrożeń może mieć wpływ znaczący, jednak z reguły jest ono ograniczone do pojedynczych zdarzeń do których zwierzęta będące typowymi gatunkami siedlisk przyrodniczych stosunkowo łatwo się adaptują. Mniejszy wpływ, z uwagi na dominujące kierunki wiatrów będzie miało zapylenie (głównie oddziałujące w kierunkach NE i E), zaś transport kopaliny będzie odbywał się w kierunku północnym – do drogi wojewódzkiej lub kolejną. Wydaje się więc, że na obecnym etapie rozważań wpływ na ten obszar należy uznać za nieznaczący.

Podsumowanie

Na terenie objętym potencjalnym wpływem przedsięwzięcia stwierdzono występowanie 2 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, 11 gatunków roślin objętych ochroną, 4 gatunków zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, 3 gatunków zwierząt z Załącznika IV Dyrektywy Siedliskowej, 8 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej (w tym 4 będących przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 OSO Sudety Wałbrzysko-Kamiennogórskie) oraz 21 gatunków zwierząt objętych ochroną zgodnie z przepisami krajowymi. Na obecnym etapie badań nie można wykluczyć znacząco negatywnego wpływu na populacje chronionych gatunków zwierząt i roślin, a także znacząco negatywnego wpływu na przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000 OSO Sudety Wałbrzysko- Kamiennogórskie. Mniejsze zagrożenie przewiduje się dla siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy 92/43/EEC, ponieważ duża część łąk świeżych na terenie projektowanego obszaru górniczego obecnie znajduje się w złym stanie zachowania. Cenne natomiast i dobrze zachowane są siedliska łąkowe wzdłuż północnej granicy przedsięwzięcia, z licznymi populacjami gatunków objętych ochroną, stąd ewentualne plany zagospodarowania obszaru powinny zapewnić zachowanie tych siedlisk. Wpływ na obszar Natura 2000 SOO „Góry Kamienne” można uznać za nieznaczący, ponieważ przedsięwzięcie znajduje się poza granicami obszaru, a przewidywane wpływy o charakterze pośrednim nie powinny znacząco oddziaływać na znajdujące się tu przedmioty ochrony.